

## ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

σχετικά με σχέδιο δράσης για ολοκληρωμένη ενωσιακή πολιτική με σκοπό την πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας

(2020/C 164/06)

## I. Εισαγωγή

Η Επιτροπή είναι σταθερά προσηλωμένη στην καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας τόσο εντός της ΕΕ όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο. Η ανοχή για το παράνομο χρήμα στην Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να είναι μηδενική. Η πρόσφατη αύξηση των εγκληματικών δραστηριοτήτων στο πλαίσιο της πανδημίας της COVID-19 <sup>(1)</sup> αποτελεί υπενθύμιση ότι οι εγκληματίες θα αξιοποιήσουν όλες τις δυνατές οδούς για την άσκηση των παράνομων δραστηριοτήτων τους εις βάρος της κοινωνίας. Η ΕΕ πρέπει να είναι εξίσου αποφασισμένη να διασφαλίσει ότι δεν θα επωφεληθούν από τα προϊόντα αυτών των εγκλημάτων.

Εδώ και τριάντα χρόνια, η ΕΕ έχει αναπτύξει ένα σταθερό κανονιστικό πλαίσιο για την πρόληψη και την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, το οποίο τεκμηριώνεται από τη νομολογία του Δικαστηρίου της ΕΕ <sup>(2)</sup>. Οι κανόνες της ΕΕ είναι μεγάλης εμβέλειας και υπερβαίνουν τα διεθνή πρότυπα που έχουν εγκριθεί από την Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης (FATF) <sup>(3)</sup>. Το πεδίο των επιχειρήσεων και των επαγγελματιών που υπόκεινται σε αυτούς τους κανόνες επεκτείνεται διαρκώς.

Οι πρόσφατες εξελίξεις στη νομοθεσία αποσκοπούν στην ενίσχυση της καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ΚΕΧ/ΧΤ) σε επίπεδο ΕΕ. Οι εξελίξεις αυτές περιλαμβάνουν τροποποιήσεις της 4ης οδηγίας για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (4η AMLD) που εισήχθησαν με την 5η οδηγία για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (5η AMLD) <sup>(4)</sup>, αναβαθμισμένη εντολή για την Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών <sup>(5)</sup>, νέες διατάξεις που θα εφαρμόζονται στους ελέγχους μετρητών <sup>(6)</sup> αρχής γενομένης από τον Ιούνιο του 2021, τροποποιήσεις της οδηγίας για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις (CRDV) <sup>(7)</sup>, νέους κανόνες για την πρόσβαση σε χρηματοοικονομικές πληροφορίες από τις αρχές επιβολής του νόμου <sup>(8)</sup> και εναρμόνιση του ορισμού των αδικημάτων και των ποινών που συνδέονται με τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες <sup>(9)</sup>.

Επιπλέον, η ΕΕ θέσπισε νέο ολοκληρωμένο καθεστώς προστασίας των πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος, το οποίο θα πρέπει να μεταφερθεί στο εθνικό δίκαιο έως τον Δεκέμβριο του 2021 <sup>(10)</sup>, που συμπληρώνει τους υφιστάμενους κανόνες για την προστασία των καταγγελτών του οποίους προβλέπει η 4η AMLD. Το νέο καθεστώς θα ενισχύσει την ικανότητα των εθνικών και ενωσιακών αρχών να προλαμβάνουν, να εντοπίζουν και να αντιμετωπίζουν, μεταξύ άλλων, παραβιάσεις των κανόνων για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

<sup>(1)</sup> Europol, «Pandemic profiteering: how criminals exploit the COVID-19 crisis» (Ευρωπόλ, «Κερδοσκοπία λόγω πανδημίας: πώς οι εγκληματίες εκμεταλλεύονται την κρίση της COVID-19»), Μάρτιος 2020. Η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών υπενθύμισε επίσης στα πιστωτικά ιδρύματα και τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς τη σημασία των αποτελεσματικών συστημάτων και ελέγχων και ζήτησε από τις αρμόδιες αρχές να τα υποστηρίξουν στο θέμα αυτό. Βλ. «Δήλωση της EAT σχετικά με τις δράσεις για τον μετριασμό των κινδύνων του οικονομικού εγκλήματος κατά την πανδημία της COVID-19».

<sup>(2)</sup> Το Δικαστήριο αναγνώρισε ότι ο στόχος της καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες συνδέεται με την προστασία της δημόσιας τάξης και μπορεί να δικαιολογηθεί τον περιορισμό των θεμελιωδών ελευθεριών που εγγυάται η Συνθήκη, συμπεριλαμβανομένης της ελεύθερης κυκλοφορίας κεφαλαίων. Οι περιορισμοί πρέπει να είναι αναλογικοί (βλ. Jyske Bank Gibraltar, C 212/11 και Lhu Zeng, C-190/17).

<sup>(3)</sup> Η FATF είναι ένας διακυβερνητικός φορέας που καθορίζει πρότυπα και προωθεί την αποτελεσματική εφαρμογή μέτρων για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Η Επιτροπή, 14 κράτη μέλη της ΕΕ και 2 κράτη ΕΖΕΣ-ΕΟΧ είναι μέλη της FATF, ενώ 13 κράτη μέλη είναι μέλη της επιτροπής Moneyval, ενός περιφερειακού οργανισμού.

<sup>(4)</sup> Οδηγία (ΕΕ) 2018/843 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2018, για την τροποποίηση της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, και για την τροποποίηση των οδηγιών 2009/138/ΕΚ και 2013/36/ΕΕ (ΕΕ L 156 της 19.6.2018, σ. 43).

<sup>(5)</sup> Κανονισμός (ΕΕ) 2019/2175 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2019, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 σχετικά με τη σύσταση Ευρωπαϊκής Εποπτικής Αρχής (Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών), του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1094/2010 για τη σύσταση Ευρωπαϊκής Εποπτικής Αρχής (Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων), του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1095/2010 σχετικά με τη σύσταση Ευρωπαϊκής Εποπτικής Αρχής (Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών), του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 600/2014 για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων, του κανονισμού (ΕΕ) 2016/1011 σχετικά με τους δείκτες που χρησιμοποιούνται ως δείκτες αναφοράς σε χρηματοπιστωτικά μέσα και χρηματοπιστωτικές συμβάσεις ή για τη μέτρηση της απόδοσης επενδυτικών κεφαλαίων, και του κανονισμού (ΕΕ) 2015/847 περί στοιχείων που συνοδεύουν τις μεταφορές χρηματικών ποσών (ΕΕ L 334 της 27.12.2019, σ. 1).

<sup>(6)</sup> Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1672 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2018, σχετικά με τους ελέγχους ρευστών διαθεσίμων που εισέρχονται ή εξέρχονται από την Ένωση και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1889/2005 (ΕΕ L 284 της 12.11.2018, σ. 6).

<sup>(7)</sup> Οδηγία (ΕΕ) 2019/878 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2019, για την τροποποίηση της οδηγίας 2013/36/ΕΕ όσον αφορά τις εξαιρούμενες οντότητες, τις χρηματοδοτικές εταιρείες συμμετοχών, τις μικτές χρηματοοικονομικές εταιρείες συμμετοχών, τις αποδοχές, τα μέτρα και τις εξουσίες εποπτείας και τα μέτρα διατήρησης κεφαλαίου (ΕΕ L 150 της 7.6.2019, σ.253).

<sup>(8)</sup> Οδηγία (ΕΕ) 2019/1153 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 2019, για τη θέσπιση κανόνων με σκοπό τη διευκόλυνση της χρήσης χρηματοοικονομικών και άλλων πληροφοριών για την πρόληψη, την ανίχνευση, τη διερεύνηση ή τη δίωξη ορισμένων ποινικών αδικημάτων και την κατάργηση της απόφασης 2000/642/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 186 της 11.7.2019, σ. 122).

<sup>(9)</sup> Οδηγία (ΕΕ) 2018/1673 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2018, σχετικά με την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες μέσω του ποινικού δικαίου (ΕΕ L 284 της 12.11.2018, σ. 22).

Παρά ταύτα, η ανάγκη σημαντικής βελτίωσης του πλαισίου γίνεται ολοένα και ευρύτερα αποδεκτή. Πρέπει να αντιμετωπιστούν οι σημαντικές αποκλίσεις στον τρόπο εφαρμογής του και οι σοβαρές αδυναμίες στην επιβολή των κανόνων.

Η Επιτροπή, στην ανακοίνωσή της «Προς την καλύτερη εφαρμογή του ενωσιακού πλαισίου για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας» <sup>(11)</sup> και στις συνοδευτικές εκθέσεις του Ιουλίου 2019, εκθέτει τα μέτρα που απαιτούνται για τη διασφάλιση μιας ολοκληρωμένης ενωσιακής πολιτικής για την πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ΚΕΧ/ΧΤ). Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν την καλύτερη εφαρμογή των υφιστάμενων κανόνων, ένα λεπτομερέστερο και περισσότερο εναρμονισμένο εγχειρίδιο κανόνων, την υψηλής ποιότητας και συνεπή εποπτεία, μεταξύ άλλων μέσω της ανάθεσης ειδικών εποπτικών καθηκόντων σε όργανο της ΕΕ, τη διασύνδεση κεντρικών μητρώων τραπεζικών λογαριασμών και έναν ισχυρότερο μηχανισμό για τον συντονισμό και τη στήριξη του έργου των μονάδων χρηματοοικονομικών πληροφοριών (ΜΧΠ).

Την άποψη αυτή υποστηρίζουν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Στο ψήφισμά του της 19ης Σεπτεμβρίου 2019 <sup>(12)</sup>, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ζήτησε να δοθεί μεγαλύτερη ώθηση στις πρωτοβουλίες που θα μπορούσαν να ενισχύσουν τις δράσεις ΚΕΧ/ΧΤ σε επίπεδο ΕΕ και την ταχεία μεταφορά των κανόνων της ΕΕ στην εθνική νομοθεσία των κρατών μελών. Στις 5 Δεκεμβρίου 2019, το Συμβούλιο Οικονομικών και Δημοσιονομικών Υποθέσεων ενέκρινε συμπεράσματα σχετικά με τις στρατηγικές προτεραιότητες για την ΚΕΧ/ΧΤ <sup>(13)</sup>, καλώντας την Επιτροπή να διερευνήσει δράσεις που θα μπορούσαν να ενισχύσουν το υφιστάμενο πλαίσιο.

Η Επιτροπή προτίθεται να εφαρμόσει μια ολοκληρωμένη πολιτική για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ΚΕΧ/ΧΤ), προσαρμοσμένη στις συγκεκριμένες απειλές, τους κινδύνους και τα τρωτά σημεία που αντιμετωπίζει σήμερα η ΕΕ <sup>(14)</sup> και σχεδιασμένη κατά τρόπον ώστε να μπορεί να εξελισσεται αποτελεσματικά, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη την καινοτομία. Ένα ισχυρότερο πλαίσιο ΚΕΧ/ΧΤ θα προωθήσει περαιτέρω την ακεραιότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος της ΕΕ, απαραίτητη προϋπόθεση για την ολοκλήρωση της υλοποίησης της Τραπεζικής Ένωσης και της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης.

Θα πρέπει να θεοπιστεί ένα ολοκληρωμένο σύστημα ΚΕΧ/ΧΤ της ΕΕ, αφού διενεργηθεί εκτίμηση επιπτώσεων η οποία θα λαμβάνει υπόψη και τις επιπτώσεις στα θεμελιώδη δικαιώματα. Με βάση το παράδειγμα των μεταρρυθμίσεων που θεσπίστηκαν στον τομέα της προληπτικής ρύθμισης και εποπτείας του τραπεζικού τομέα, το σύστημα θα πρέπει να βασίζεται σε ένα εναρμονισμένο εγχειρίδιο κανόνων και σε μια εποπτική αρχή σε επίπεδο ΕΕ η οποία θα λειτουργεί σε στενή συνεργασία με τις αρμόδιες εθνικές αρχές, με σκοπό τη διασφάλιση υψηλής ποιότητας και συνεπούς εποπτείας σε ολόκληρη την ενιαία αγορά. Για να επιτευχθεί αυτός ο στόχος, απαιτείται παράλληλα, αφενός, η δημιουργία ενός μηχανισμού στήριξης και συντονισμού της ΕΕ για τις ΜΧΠ (μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών), ο οποίος θα ενισχύει την αποτελεσματικότητά τους και, αφετέρου, διασύνδεση των εθνικών κεντρικών μητρώων τραπεζικών λογαριασμών, γεγονός που θα επιταχύνει τη διασυννοριακή πρόσβαση, από τις αρχές επιβολής του νόμου και τις ΜΧΠ, σε πληροφορίες τραπεζικών λογαριασμών.

Το παρόν σχέδιο δράσης περιγράφει τον τρόπο με τον οποίο προτίθεται η Επιτροπή να υλοποιήσει αυτούς τους στόχους, με βάση έξι πυλώνες:

- Διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής του υφιστάμενου πλαισίου ΚΕΧ/ΧΤ της ΕΕ,
- Θέσπιση ενός ενιαίου εγχειριδίου κανόνων ΚΕΧ/ΧΤ της ΕΕ,
- Επίτευξη εποπτείας ΚΕΧ/ΧΤ στο επίπεδο της ΕΕ,
- Θέσπιση μηχανισμού στήριξης και συνεργασίας για τις ΜΧΠ,
- Επιβολή σε ενωσιακό επίπεδο των διατάξεων του ποινικού δικαίου και ανταλλαγή πληροφοριών,
- Ενίσχυση της διεθνούς διάστασης του πλαισίου ΚΕΧ/ΧΤ της ΕΕ.

## II. Διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής του υφιστάμενου πλαισίου ΚΕΧ/ΧΤ της ΕΕ

Πρώτη προτεραιότητα είναι να εξασφαλιστεί η αυστηρή και αποτελεσματική εφαρμογή των κανόνων ΚΕΧ/ΧΤ της ΕΕ από τα κράτη μέλη, τις αρμόδιες αρχές και τις υπόχρεες οντότητες. Για τον σκοπό αυτό, απαιτείται ανάληψη δράσης σε διάφορα μέτωπα.

<sup>(10)</sup> Οδηγία (ΕΕ) 2019/1937 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2019, σχετικά με την προστασία των προσώπων που αναφέρουν παραβιάσεις του δικαίου της Ένωσης (ΕΕ L 305 της 26.11.2019, σ. 17).

<sup>(11)</sup> COM(2019) 360 final.

<sup>(12)</sup> Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 19ης Σεπτεμβρίου 2019 σχετικά με την κατάσταση εφαρμογής της νομοθεσίας της Ένωσης για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες [2019/2820 (RSP)]

<sup>(13)</sup> Συμπεράσματα του Συμβουλίου της 5ης Δεκεμβρίου 2019 σχετικά με τις στρατηγικές προτεραιότητες για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (14823/19)

<sup>(14)</sup> Όπως επισημαίνεται στην πιο πρόσφατη υπερεθνική εκτίμηση κινδύνων από πλευράς της Ένωσης, ήτοι την έκθεση της Επιτροπής για την αξιολόγηση των κινδύνων νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας που επηρεάζουν την εσωτερική αγορά και αφορούν διασυννοριακές δραστηριότητες, COM (2019) 370 final.

### Διασφάλιση της αποτελεσματικής μεταφοράς και εφαρμογής της AMLD

Όσον αφορά τη μεταφορά της 4ης AMLD (οδηγία σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας), η Επιτροπή κίνησε διαδικασίες επί παραβάσει κατά όλων των κρατών μελών λόγω ελλειπών μεταφοράς της οδηγίας στο εθνικό δίκαιο. Αρκετά κράτη μέλη αντέδρασαν στις παραβάσεις αυτές θεσπίζοντας νέους νόμους οι οποίοι οδήγησαν στην περάτωση της σχετικής διαδικασίας επί παραβάσει. Είναι ακόμη σε εξέλιξη διαδικασίες επί παραβάσει κατά ορισμένων άλλων κρατών μελών. Έως τα μέσα του 2021 θα έχει ολοκληρωθεί μελέτη για την αξιολόγηση της αποτελεσματικής εφαρμογής της 4ης AMLD στα κράτη μέλη· η μελέτη αυτή θα τροφοδοτήσει την έκθεση που πρέπει να υποβάλει η Επιτροπή σχετικά με την αποτελεσματική εφαρμογή της εν λόγω οδηγίας <sup>(15)</sup>.

Όσον αφορά τη μεταφορά της 5ης AMLD, η οποία έπρεπε να έχει πραγματοποιηθεί έως τις 10 Ιανουαρίου 2020, η Επιτροπή έχει ήδη κινήσει ορισμένες διαδικασίες επί παραβάσει κατά των κρατών μελών που δεν κοινοποίησαν μέτρα μεταφοράς. Η Επιτροπή θα παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς τη δημιουργία των κεντρικών μηχανισμών τραπεζικών λογαριασμών και των μητρώων πραγματικών δικαιούχων από τα κράτη μέλη, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα μητρώα τους συμπληρώνονται με δεδομένα υψηλής ποιότητας.

Οι εργασίες διασύνδεσης των μητρώων πραγματικών δικαιούχων έχουν ήδη αρχίσει και η διασύνδεση θα τεθεί σε λειτουργία το 2021. Το 2021, η Επιτροπή θα εκδώσει επίσης την 3η έκθεση υπερεθνικής εκτίμησης των κινδύνων (SNRA), η οποία θα ληφθεί υπόψη στην προσέγγιση βάσει κινδύνου.

*Παρακολούθηση της ικανότητας των κρατών μελών να προλαμβάνουν και να καταπολεμούν τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας*

Η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες είναι επιζήμια όχι μόνο για τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος της ΕΕ, αλλά και για την οικονομία, τη χρηστή διακυβέρνηση και την εμπιστοσύνη των επενδυτών. Στο πλαίσιο του κύκλου του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, η Επιτροπή αναλύει τον τρόπο με τον οποίο εφαρμόζονται στην πράξη οι κανόνες ΚΕΧ/ΧΤ στα κράτη μέλη, γεγονός που οδηγεί στην έγκριση, από το Συμβούλιο, ειδικών ανά χώρα συστάσεων ΚΕΧ/ΧΤ. Επιπλέον, η Επιτροπή παρέχει τεχνική υποστήριξη στα κράτη μέλη για την υλοποίηση αυτών των αναγκαίων μεταρρυθμίσεων, προκειμένου να καλυφθούν ορισμένα από τα σημαντικότερα κενά στο σύστημα ΚΕΧ/ΧΤ της ΕΕ μέσω του Προγράμματος Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων. Τα κενά αυτά περιλαμβάνουν ανεπαρκή στελέχωση των αρμόδιων αρχών, ελλείψεις στην εφαρμογή της προσέγγισης βάσει κινδύνου και μετριασμό των κινδύνων από την κακή χρήση εικονικών εταιρειών, χρυσών θεωρήσεων και προγραμμάτων χορήγησης ιθαγένειας.

### Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (EAT)

Η εντολή της EAT ενισχύθηκε πρόσφατα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2019/2175 <sup>(16)</sup>, με τον οποίο ανατίθεται στην EAT η ευθύνη να ηγείται, να συντονίζει και να παρακολουθεί τις προσπάθειες ΚΕΧ/ΧΤ όλων των παρόχων χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και αρμόδιων αρχών της ΕΕ. Η EAT εξουσιοδοτείται επίσης να θεσπίσει ενωσιακή βάση δεδομένων ΚΕΧ/ΧΤ για τους κινδύνους και τις εποπτικές δράσεις σε επίπεδο ΕΕ, να διενεργεί αξιολογήσεις κινδύνου για τις αρμόδιες αρχές και, όταν απαιτείται, να ζητεί από τις αρχές να πραγματοποιούν έρευνες και να εξετάζουν το ενδεχόμενο ανάληψης δράσης σε σχέση με μεμονωμένα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Η Επιτροπή αναμένει από την EAT να κάνει πλήρη χρήση των ενισχυμένων εξουσιών της, ιδίως όσον αφορά τη διερεύνηση των περιπτώσεων παραβίασης του δικαίου της Ένωσης από εθνική εποπτική αρχή κατά την εκτέλεση των καθηκόντων της. Η EAT έχει ήδη αρχίσει να διενεργεί ελέγχους εφαρμογής και δημοσίευσε την πρώτη σχετική έκθεση τον Φεβρουάριο του 2020 <sup>(17)</sup>. Στην εν λόγω έκθεση επισημαίνονται ορισμένες προκλήσεις και διαπιστώνεται ότι οι προσεγγίσεις των «αρμόδιων αρχών» όσον αφορά την εποπτεία των τραπεζών στον τομέα της ΚΕΧ/ΧΤ δεν υπήρξαν πάντοτε αποτελεσματικές».

Όπως αναφέρεται στην ενότητα IV, η θέσπιση εποπτικής αρχής σε επίπεδο ΕΕ θα αυξήσει τη συμμόρφωση με τους κανόνες. Με τον τρόπο αυτό θα διασφαλίζεται καταρχάς ότι θα λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα για την πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και ότι, όταν αυτό δεν μπορεί να επιτευχθεί, θα επιβάλλονται αποτελεσματικές κυρώσεις. Η νέα εποπτική αρχή σε επίπεδο ΕΕ θα είναι σχεδιασμένη κατά τρόπον ώστε να διαθέτει τις απαραίτητες αρμοδιότητες ΚΕΧ/ΧΤ, ικανότητα και εξουσίες διεξαγωγής ερευνών, καθώς και δομή λήψης αποφάσεων για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή των κανόνων και την ανάληψη προληπτικής δράσης όποτε ανακύπτουν υποψίες, ούτως ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματική εφαρμογή του ενιαίου εγχειριδίου κανόνων. Η Επιτροπή εκτιμά ότι οι επιτόπιες επιθεωρήσεις για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του πλαισίου ΚΕΧ/ΧΤ στα κράτη μέλη θα έχουν καθοριστική σημασία για την επίτευξη προτύπων υψηλής ποιότητας σε ολόκληρη την Ένωση.

<sup>(15)</sup> Άρθρο 65 παράγραφος 1 της 4ης AMLD

<sup>(16)</sup> Βλ. υποσημείωση 5.

<sup>(17)</sup> Έκθεση της EAT σχετικά με τις προσεγγίσεις των αρμόδιων αρχών ως προς την εποπτεία των τραπεζών στον τομέα της καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, EBA/Rep/2020/06

Η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να διασφαλίζει την πλήρη και ορθή μεταφορά των κανόνων ΚΕΧ/ΧΤ και θα προτείνει ειδικές ανά χώρα συστάσεις ΚΕΧ/ΧΤ το δεύτερο τρίμηνο του 2020.

### III. Κατάρτιση ενισχυμένου εγχειριδίου κανόνων

Το νομικό πλαίσιο της ΕΕ είναι ευρύ. Διεύρυνε σταδιακά το πεδίο εφαρμογής των αποκαλούμενων υπόχρεων οντοτήτων <sup>(18)</sup>, καθώς και τον κατάλογο των κύριων εγκλημάτων, έδωσε μεγαλύτερη έμφαση στην πραγματική κυριότητα και στην προσέγγιση βάσει κινδύνου και εξάλειψε σε μεγάλο βαθμό τα εμπόδια στην επικοινωνία και τη συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων αρχών. Το πλαίσιο αυτό παρέχει στα κράτη μέλη ένα ολοκληρωμένο ρυθμιστικό περιβάλλον για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

Ωστόσο, η τρέχουσα προσέγγιση της νομοθεσίας της ΕΕ οδηγεί σε αποκλίνουσα εφαρμογή του πλαισίου στα κράτη μέλη και, εν μέρει, στον καθορισμό πρόσθετων απαιτήσεων πέραν εκείνων που απορρέουν από το δίκαιο της ΕΕ. Παραδείγματα τέτοιων μέτρων είναι ο προσδιορισμός πρόσθετων υπόχρεων οντοτήτων, όπως οι πλατφόρμες συμμετοχικής χρηματοδότησης (crowdfunding) ή οι έμποροι διαμαντιών, η εκχώρηση εξουσιών στις ΜΧΠ για τη δέσμευση περιουσιακών στοιχείων και η εισαγωγή περιορισμών στις πληρωμές με μετρητά <sup>(19)</sup>. Συνεπεία αυτών διαμορφώνεται ένα κατακερματισμένο νομοθετικό τοπίο σε ολόκληρη την ΕΕ, το οποίο δημιουργεί πρόσθετες δαπάνες και επιβαρύνσεις για όσους παρέχουν διασυννοριακές υπηρεσίες ή προκαλεί ρυθμιστικό αρμπιτράζ, αφού οι επιχειρήσεις θα καταχωρίζονται εκεί όπου υπάρχουν πιο ελαστικοί κανόνες.

Η έλλειψη λεπτομερών κατευθύνσεων, αφενός στους εφαρμοστέους κανόνες και αφετέρου σχετικά με την κατανομή αρμοδιοτήτων όσον αφορά τα διασυννοριακά ζητήματα, οδηγεί σε διαφορετικές ερμηνείες της οδηγίας στα κράτη μέλη. Η ανεπαρκής συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων αρχών (ΜΧΠ, εποπτικές αρχές, αρχές επιβολής του νόμου και τελωνειακές και φορολογικές αρχές), τόσο σε εγχώριο όσο και σε διασυννοριακό επίπεδο, δημιουργεί δυνητικά κενά που μπορούν να αξιοποιήσουν οι εγκληματίες. Οι Ευρωπαϊκές Εποπτικές Αρχές έχουν επισημάνει περαιτέρω <sup>(20)</sup> ότι οι αποκλίσεις στην κανονιστική προσέγγιση όσον αφορά την εποπτεία και την εφαρμογή της προσέγγισης βάσει κινδύνου υπονομεύουν την παροχή διασυννοριακών υπηρεσιών και αυξάνουν το κόστος για τις επιχειρήσεις, υπονομεύοντας παράλληλα και την ομαλή λειτουργία του πλαισίου ΚΕΧ/ΧΤ της ΕΕ. Το ζήτημα αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό στον τομέα της χρηματοοικονομικής τεχνολογίας, και η ΕΑΤ συνέστησε στην Επιτροπή να εναρμονίσει τις απαιτήσεις που θα πρέπει να ισχύουν για τις εν λόγω επιχειρήσεις <sup>(21)</sup>, όταν εγκυμονούν κινδύνους νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες / χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

Η νομοθεσία της ΕΕ για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ΚΕΧ/ΧΤ) πρέπει να γίνει πιο αναλυτική, ακριβέστερη και να μην αφήνει περιθώρια για τόσο αποκλίνουσες εφαρμογές. Ωστόσο, ορισμένες πρόσθετες απαιτήσεις που επιβάλλουν τα κράτη μέλη κατά τη μεταφορά στην εθνική νομοθεσία των οδηγιών ΚΕΧ θα μπορούσαν να συμβάλουν σε ένα ισχυρότερο πλαίσιο ΚΕΧ/ΧΤ και να ενσωματωθούν στο μελλοντικό εγχειρίδιο κανόνων της ΕΕ. Προκειμένου να περιοριστούν οι αποκλίσεις κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή των κανόνων, ορισμένα μέρη της οδηγίας AMLD θα πρέπει να μετατραπούν σε άμεσα εφαρμοστέες διατάξεις που ορίζονται σε κανονισμό. Ο κανονισμός αυτός θα πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον τις διατάξεις που καθορίζουν τον κατάλογο των υπόχρεων οντοτήτων, τις απαιτήσεις δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη, τους εσωτερικούς ελέγχους, τις υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων, καθώς και τις διατάξεις σχετικά με τα μητρώα πραγματικών δικαιούχων και τους κεντρικούς μηχανισμούς τραπεζικών λογαριασμών. Θα πρέπει επίσης να εξεταστεί το ενδεχόμενο πιο εναρμονισμένης προσέγγισης όσον αφορά την ταυτοποίηση των πολιτικών εκτεθειμένων προσώπων. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στην αποτελεσματικότητα του συστήματος μέσω της παροχής λεπτομερέστερων στοιχείων σχετικά με τη δομή και τα καθήκοντα εποπτείας όσον αφορά όλες τις υπόχρεες οντότητες και τα καθήκοντα των ΜΧΠ (βλ. επόμενες ενότητες). Ένα ολοκληρωμένο σύστημα ΚΕΧ/ΧΤ στην ΕΕ θα χρειαστεί επίσης ένα επαρκώς λεπτομερές εγχειρίδιο κανόνων για τη διευκόλυνση της άμεσης εποπτείας.

Επιπλέον, όσον αφορά τους ειδικούς κανόνες, θα μπορούσε να επιτευχθεί περαιτέρω εναρμόνιση μέσω εξουσιών για τη θέσπιση λεπτομερέστερων κανόνων μέσω κατ' εξουσιοδότηση ή εκτελεστικών πράξεων για την προσαρμογή στις μεταβαλλόμενες συνθήκες.

<sup>(18)</sup> Εκτός από τον χρηματοπιστωτικό τομέα, τους ασκούντες νομικό επάγγελμα και τους λογιστές, το πλαίσιο της ΕΕ ισχύει επίσης για τους κτηματομεσίτες, τις υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών, τα πρόσωπα που εμπορεύονται αγαθά, τους παρόχους υπηρεσιών ανταλλαγής μεταξύ εικονικών νομισμάτων και παραστατικών νομισμάτων, τους παρόχους υπηρεσιών θεματοφυλακής ψηφιακών πορτοφολιών και τα πρόσωπα που εμπορεύονται έργα τέχνης.

<sup>(19)</sup> Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με τους περιορισμούς στις πληρωμές με μετρητά, COM (2018) 483 final. Κατά τη διάρκεια του 2021 θα διερευνηθεί η περαιτέρω στοχοθετημένη αξιολόγηση του εν λόγω ζητήματος.

<sup>(20)</sup> Κοινή γνώμη των Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών στο πλαίσιο της ΕΕΑ σχετικά με τους κινδύνους της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας που επηρεάζουν τον χρηματοπιστωτικό τομέα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 4 Οκτωβρίου 2019.

<sup>(21)</sup> Έκθεση της ΕΑΤ σχετικά με τα πιθανά εμπόδια στη διασυννοριακή παροχή τραπεζικών υπηρεσιών και υπηρεσιών πληρωμών, 29 Οκτωβρίου 2019.

Το πεδίο εφαρμογής της νομοθεσίας της ΕΕ πρέπει να διευρυνθεί προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι επιπτώσεις της τεχνολογικής καινοτομίας και των εξελίξεων στα διεθνή πρότυπα. Οι εργασίες σε διεθνές επίπεδο υποδεικνύουν την ανάγκη να διευρυνθεί το φάσμα των τομέων ή των οντοτήτων που καλύπτονται από τους κανόνες ΚΕΧ/ΧΤ και να αξιολογηθεί ο τρόπος εφαρμογής τους στους παρόχους υπηρεσιών εικονικών περιουσιακών στοιχείων οι οποίοι μέχρι στιγμής δεν καλύπτονται <sup>(22)</sup>. Άλλα μέτρα θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν τη διευκόλυνση της χρήσης ψηφιακής ταυτοποίησης για την εξ αποστάσεως ταυτοποίηση των πελατών και την επαλήθευση της ταυτότητας των πελατών, καθώς και τη δημιουργία επιχειρηματικών σχέσεων εξ αποστάσεως ή τη θέσπιση ανώτατου ορίου για τις πληρωμές μεγάλων ποσών σε μετρητά. Επιπλέον, είναι απαραίτητη η διασύνδεση σε επίπεδο ΕΕ των κεντρικών μηχανισμών τραπεζικών λογαριασμών ώστε να επιταχυνθεί η πρόσβαση των αρχών επιβολής του νόμου και των ΜΧΠ σε χρηματοοικονομικές πληροφορίες και να διευκολυνθεί η διασυνοριακή συνεργασία.

Λόγω της αύξησης των οικονομικών εγκλημάτων και, ιδίως, της απάτης στον κυβερνοχώρο, θα μπορούσε να εξεταστεί το ενδεχόμενο θέσπισης διατάξεων που θα διευκολύνουν τη δέσμευση με διοικητική απόφαση για τις ΜΧΠ και θα υποχρεώνουν τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα να παρακολουθούν και να εκτελούν τις αιτήσεις ανάκλησης. Περαιτέρω κίνδυνοι προκύπτουν από τα προγράμματα χορήγησης ιθαγένειας και άδειας διαμονής σε επενδυτές. Θα πρέπει να δοθεί η δέουσα προσοχή στους τρόπους μετριασμού αυτών των κινδύνων. Θα πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη οι τομείς υψηλού κινδύνου που εντοπίζονται μέσω της διαδικασίας SNRA (υπερεθνική εκτίμηση των κινδύνων).

Κατά τις εργασίες για τη θέσπιση των νέων αυτών μέτρων, θα είναι σημαντικό να περιοριστούν στο ελάχιστο τα πρόσθετα οικονομικά και διοικητικά βάρη για τα κράτη μέλη και τις υπόχρεες οντότητες και να υιοθετηθεί προσέγγιση βάσει κινδύνων.

Αντιμέτωπες με αυξημένες κυρώσεις για ελλείψεις στον τομέα ΚΕΧ/ΧΤ, οι υπόχρεες οντότητες έχουν αναζητήσει τρόπους για την ενίσχυση της συμμόρφωσης, οι οποίοι εκτείνονται από τη διάθεση πρόσθετων πόρων και τη θέσπιση προγραμμάτων εκτεταμένης αποκατάστασης έως τη ριζική αναθεώρηση των επιχειρηματικών μοντέλων τους και την έξοδο από ορισμένα προϊόντα, πελάτες ή αγορές, συμπεριλαμβανομένης της τραπεζικής ανταπόκρισης. Αυτό θα μπορούσε να έχει ανεπιθύμητες συνέπειες στην παροχή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και στη χρηματοδότηση της οικονομίας. Οι τεχνολογικές λύσεις, οι οποίες θα μπορούσαν να συμβάλουν στη βελτίωση του εντοπισμού ύποπτων συναλλαγών και δραστηριοτήτων, πρέπει να συνάδουν με τα διεθνή και τα ενωσιακά πρότυπα ΚΕΧ/ΧΤ και να συμμορφώνονται με άλλους κανόνες της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν την προστασία των δεδομένων και την αντιμωνοπωλιακή νομοθεσία.

Δεδομένου ότι οι κανόνες ΚΕΧ/ΧΤ της Ένωσης δεν αποσκοπούν στην άρνηση πρόσβασης σε νόμιμες χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, απαιτείται μεγαλύτερη σαφήνεια όσον αφορά το πώς οι κανόνες ΚΕΧ/ΧΤ συνδέονται με άλλες νομοθετικές πράξεις στον χρηματοπιστωτικό τομέα <sup>(23)</sup>. Θα πρέπει να εξεταστεί κατά πόσον και υπό ποιες συνθήκες η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή η χρηματοδότηση της τρομοκρατίας θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε κήρυξη πτώχευσης ή σε πιθανή πτώχευση και ενδεχομένως να ενεργοποιήσουν την εξυγίανση μιας τράπεζας στο πλαίσιο της οδηγίας για την ανάκαμψη και την εξυγίανση των τραπεζών <sup>(24)</sup> ή την εκκαθάριση σύμφωνα με τις συνήθεις διαδικασίες αφερεγγυότητας και την ανάγκη αποζημίωσης των καταθετών. Η οδηγία για το σύστημα εγγύησης των καταθέσεων <sup>(25)</sup> θα μπορούσε να περιλαμβάνει σαφέστερες διατάξεις προκειμένου να μειωθεί περαιτέρω ο κίνδυνος αποζημίωσης των καταθετών που είναι ύποπτοι για δραστηριότητες νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ΚΕΧ/ΧΤ) με εξόφληση από ένα σύστημα εγγύησης των καταθέσεων (ΣΕΚ) και, παράλληλα, να διευκρινιστούν οι ρόλοι των ΣΕΚ και άλλων σχετικών αρχών ΚΕΧ/ΧΤ. Αξίζει επίσης να εξεταστεί περαιτέρω ο τρόπος συνδυασμού της υποχρέωσης που απορρέει από την οδηγία για τους λογαριασμούς πληρωμών <sup>(26)</sup>, να παρέχεται δηλαδή ένας βασικός λογαριασμός σε κάθε πελάτη με την υποχρέωση ΚΕΧ/ΧΤ για τον τερματισμό της επιχειρηματικής σχέσης εάν οι υπόχρεες οντότητες έχουν υπόνοιες όσον αφορά τον πελάτη ή δεν μπορούν να λάβουν επικαιροποιημένες πληροφορίες σχετικά με τον πελάτη. Τέλος, θα χρειαστεί επανεξέταση για να αξιολογηθεί κατά πόσον είναι επαρκείς οι κατηγορίες παρόχων υπηρεσιών πληρωμών που καλύπτονται επί του παρόντος από τη νομοθεσία ΚΕΧ/ΧΤ.

Τα πλαίσια για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες θα μπορούσαν να αναπτυχθούν περαιτέρω προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι αρχές προληπτικής εποπτείας έχουν συγκεκριμένες υποχρεώσεις ανταλλαγής πληροφοριών με τους ομολόγους τους στον τομέα ΚΕΧ/ΧΤ. Οι έλεγχοι ικανοτήτων και ήθους που απαιτούνται στις νομοθεσίες για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες θα πρέπει να εφαρμόζουν αυστηρότερες προϋποθέσεις ΚΕΧ/ΧΤ.

<sup>(22)</sup> Η ομάδα χρηματοοικονομικής δράσης (FATF) ορίζει τα εικονικά περιουσιακά στοιχεία ως ψηφιακές αναπαραστάσεις αξίας που μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο ψηφιακής διαπραγμάτευσης ή μεταφοράς και να χρησιμοποιηθούν για πληρωμές ή επενδύσεις. Τα εικονικά περιουσιακά στοιχεία δεν περιλαμβάνουν ψηφιακές αναπαραστάσεις παραστατικών νομισμάτων, κινητών αξιών και άλλων χρηματοοικονομικών στοιχείων που καλύπτονται ήδη από τα πρότυπα της FATF.

<sup>(23)</sup> Βλ. επίσης την εξαγγελία, στο πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής, ότι η Επιτροπή θα προτείνει νομοθετικό πλαίσιο για τα κρυπτοπεριουσιακά στοιχεία.

<sup>(24)</sup> Οδηγία 2014/59/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, για τη θέσπιση πλαισίου για την ανάκαμψη και την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων (ΕΕ L 173 της 12.6.2014, σ. 190).

<sup>(25)</sup> Οδηγία 2014/49/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Απριλίου 2014, περί των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων (ΕΕ L 173 της 12.6.2014, σ. 149).

<sup>(26)</sup> Οδηγία 2014/92/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 2014, για τη συγκρισιμότητα των τελών που συνδέονται με λογαριασμούς πληρωμών, την αλλαγή λογαριασμού πληρωμών και την πρόσβαση σε λογαριασμούς πληρωμών με βασικά χαρακτηριστικά (ΕΕ L 257 της 28.8.2014, σ. 214).

Οι υπόχρεες οντότητες, κατά την πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικές με την άσκηση της δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη, και οι δημόσιες αρχές που ανταλλάσσουν πληροφορίες μεταξύ τους, μεταξύ άλλων και εκτός της ΕΕ, πρέπει να συμμορφώνονται πλήρως με τη νομοθεσία της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων. Για παράδειγμα, η παροχή στις υπόχρεες οντότητες πρόσβασης σε ορισμένα δημόσια μητρώα ενδέχεται να εγείρει ανησυχίες σχετικά με την προστασία των δεδομένων. Στο πλαίσιο της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των αρμόδιων αρχών έγινε επίσης αναφορά στη δυσκολία διασφάλισης συμμόρφωσης με την προστασία των δεδομένων και την εμπιστευτικότητα. Τα ζητήματα αυτά θα πρέπει να αντιμετωπιστούν δεόντως.

Το πρώτο τρίμηνο του 2021 η Επιτροπή θα υποβάλει νομοθετικές προτάσεις για την έκδοση ενιαίου εγχειριδίου κανόνων ΚΕΧ/ΧΤ, βάσει ενδεδειγμένης εκτίμησης επιπτώσεων.

#### IV. Επίτευξη εποπτείας ΚΕΧ/ΧΤ σε επίπεδο ΕΕ

Η εποπτεία βρίσκεται στο επίκεντρο ενός αποτελεσματικού πλαισίου καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ΚΕΧ/ΧΤ). Η σημασία της κατάλληλης εποπτείας επιβεβαιώθηκε στη δέσμη μέτρων για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες του Ιουλίου 2019, όπου η ανάλυση αρκετών υποθέσεων νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες αποκάλυψε σημαντικές ελλείψεις όσον αφορά τη διαχείριση κινδύνου των πιστωτικών ιδρυμάτων και την εποπτεία τους από τις εποπτικές αρχές ΚΕΧ/ΧΤ καθώς και από τις αρχές προληπτικής εποπτείας. Ταυτόχρονα, οι πρόσφατες υποθέσεις νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, τις οποίες αποκάλυψαν οι έρευνες μέσω ενημέρωσης, μαρτυρούν επίσης την ελλιπή εποπτεία των μη χρηματοπιστωτικών οντοτήτων.

Αυτά τα σημαντικά ζητήματα είναι απόρροια του σχεδιασμού του εποπτικού πλαισίου και της εφαρμογής του. Επί του παρόντος, η εποπτεία στον τομέα ΚΕΧ/ΧΤ εντός της ΕΕ εναπόκειται στα κράτη μέλη. Η ποιότητα και η αποτελεσματικότητα της είναι άνισες μεταξύ των χωρών της ΕΕ, λόγω των σημαντικών διακυμάνσεων όσον αφορά τους ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους, τις δεξιότητες και την προτεραιότητα που δίνεται στο έργο αυτό. Η Ένωση δεν διαθέτει αρκούντως αποτελεσματικές ρυθμίσεις για τον χειρισμό των περιστατικών ΚΕΧ/ΧΤ διασυννομιματικού χαρακτήρα. Το πλαίσιο ΚΕΧ/ΧΤ της ΕΕ είναι τόσο ισχυρό όσο και ο πιο αδύναμος κρίκος του, και οι ελλείψεις μιας εθνικής αρμόδιας αρχής ενέχουν κινδύνους για το σύνολο της ενιαίας αγοράς. Συνεπεία αυτού, η ΕΕ ως σύνολο υφίσταται χρηματοπιστωτική και οικονομική ζημία και δυσφήμιση.

Η ΕΕ δεν έχει την πολυτέλεια να περιμένει να ανακλύψουν περισσότερα προβλήματα πριν από τη δημιουργία ενός αποτελεσματικού συστήματος εποπτείας ΚΕΧ/ΧΤ το οποίο θα συμβάλει στην ομαλή λειτουργία της ενιαίας αγοράς και της τραπεζικής ένωσης. Η υψηλής ποιότητας εποπτεία της ΚΕΧ/ΧΤ σε ολόκληρη την ΕΕ είναι επιτακτική ανάγκη για την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης μεταξύ των πολιτών της και της ευρύτερης διεθνούς κοινότητας.

Είναι σαφές και τεκμηριωμένη η ανάγκη ύπαρξης ενός ολοκληρωμένου εποπτικού συστήματος ΚΕΧ/ΧΤ σε επίπεδο ΕΕ, το οποίο να διασφαλίζει τη συνεπή και υψηλής ποιότητας εφαρμογή του εγχειριδίου κανόνων ΚΕΧ/ΧΤ σε ολόκληρη την ΕΕ και να προωθεί την αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ όλων των συναφών αρμόδιων αρχών. Μολονότι οι τομείς και τα ζητήματα που διακυβεύονται ενδέχεται να διαφέρουν σε μεγάλο βαθμό, οι εμπειρίες από τη θέσπιση και τη λειτουργία των υφιστάμενων σε επίπεδο ΕΕ μηχανισμών που είναι επιφορτισμένοι με κεντρικά εποπτικά καθήκοντα, όπως ο Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός, το Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης και το Ευρωπαϊκό Σύστημα Χρηματοπιστωτικής Εποπτείας, μπορούν να παράσχουν χρήσιμες πληροφορίες.

Με τη δημιουργία ενός συστήματος εποπτείας ΚΕΧ/ΧΤ σε επίπεδο ΕΕ, ώστε να ενσωματωθούν και να συμπληρωθούν τα εθνικά συστήματα, θα αντιμετωπιστεί ο κατακερματισμός της εποπτείας, θα διασφαλιστεί η εναρμονισμένη εφαρμογή των κανόνων ΚΕΧ/ΧΤ στην ΕΕ και η αποτελεσματική επιβολή τους, θα παρασχεθεί υποστήριξη για επιτόπιες εποπτικές δραστηριότητες και θα διασφαλιστεί η συνεχής ροή πληροφοριών σχετικά με τα εν εξελίξει μέτρα και τις σημαντικές ελλείψεις που εντοπίζονται. Οι εθνικές εποπτικές αρχές θα εξακολουθήσουν να αποτελούν ζωτικό στοιχείο αυτού του συστήματος και θα παραμείνουν αρμόδιες για το μεγαλύτερο μέρος της καθημερινής εποπτείας. Η δημιουργία του πυρήνα σε επίπεδο ΕΕ αυτού του συστήματος αποτελεί προτεραιότητα, ενώ τα καθήκοντα, οι αρμοδιότητες και η αλληλεπίδρασή του με τις εθνικές εποπτικές αρχές θα πρέπει να καθορίζονται σαφώς σε νομοθετική πρόταση.

#### Τα καθήκοντα της εποπτικής αρχής ΚΕΧ/ΧΤ σε επίπεδο ΕΕ

Η εποπτική αρχή ΚΕΧ/ΧΤ σε επίπεδο ΕΕ θα πρέπει να αναλάβει πολύ σαφείς εξουσίες για την εποπτεία και την καθοδήγηση των εθνικών αρχών όσον αφορά την εκτέλεση των διαφόρων καθηκόντων στον τομέα ΚΕΧ/ΧΤ και την ενίσχυση του συντονισμού με τις εποπτικές αρχές τρίτων χωρών. Η αλληλεπίδραση και οι αντίστοιχες εξουσίες της ΕΕ και των εθνικών εποπτικών αρχών θα πρέπει να καθορίζονται με τυποποιημένη διαδικασία.

Η ανάγκη να διασφαλιστεί υψηλής ποιότητας εποπτεία στις διασυννοριακές υποθέσεις και να αποφευχθούν οι αδύναμοι κρίκοι στο εποπτικό πλαίσιο της ΕΕ υπαγορεύουν επιτακτικά την ανάθεση, σε φορέα της ΕΕ, της άμεσης άσκησης εποπτικών καθηκόντων ΚΕΧ/ΧΤ επί ορισμένων υποχρεωτικών οντοτήτων, για τις οποίες ο εν λόγω φορέας θα μπορούσε να έχει αποκλειστική ή κοινή ευθύνη. Τούτο συνεπάγεται την ικανότητα επανεξέτασης των εσωτερικών πολιτικών, διαδικασιών και ελέγχων, καθώς και την αποτελεσματική εφαρμογή τους από εποπτευόμενες οντότητες, παράλληλα με την επανεξέταση των εγγράφων σχετικά με τις συναλλαγές και τους πελάτες. Η εποπτική αρχή της Ένωσης θα μπορούσε να επιφορτιστεί, κατ' αποκλειστικότητα ή από κοινού με την εθνική εποπτική αρχή, με την άσκηση εποπτείας επί σαφώς καθορισμένων υποχρεωτικών οντοτήτων ή τύπων δραστηριοτήτων για δεδομένη χρονική περίοδο, με βάση τον βαθμό του ενεχόμενου κινδύνου. Η εποπτική αρχή της ΕΕ θα εισφέρει προστιθέμενη αξία με την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των κινδύνων σε ολόκληρη την ΕΕ. Αντλώντας εμπνευση από τη σύσταση οργανισμών της ΕΕ σε άλλους τομείς, η εποπτεία της ΕΕ θα μπορούσε να εξασφαλίζεται μέσω ενός μηχανισμού που θα περιλαμβάνει τις αποφάσεις που λαμβάνονται σε επίπεδο ΕΕ και επιβάλλονται από γραφεία της ΕΕ στα κράτη μέλη.

Μια άλλη επιλογή θα μπορούσε να είναι ο συνδυασμός άμεσων ελεγκτικών εξουσιών για ορισμένα είδη υποχρεωτικών οντοτήτων, οι οποίες θα εκτελούνται σε συντονισμό με κράτη μέλη, με εξουσίες συντονισμού και ελέγχου για άλλες οντότητες. Η Επιτροπή θα προτείνει έναν εποπτικό μηχανισμό που θα τηρεί τις αρχές της αναλογικότητας και της επικουρικότητας και θα συμμορφώνεται με την ισχύουσα νομολογία όσον αφορά τις εξουσίες που μπορούν να ανατεθούν στους οργανισμούς της Ένωσης.

#### *Πεδίο εποπτείας σε επίπεδο ΕΕ*

Οι κίνδυνοι νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες εμφανίζονται τόσο εντός όσο και εκτός του χρηματοπιστωτικού τομέα και εξελίσσονται με την πάροδο του χρόνου και από το ένα κράτος μέλος στο άλλο. Για να επιτευχθεί αποτελεσματικότερη εποπτεία θα πρέπει η εντολή της εποπτικής αρχής της ΕΕ στον τομέα της ΚΕΧ/ΧΤ να καλύπτει εξ αρχής όλους τους τομείς κινδύνου, αναγνωρίζοντας τον σοβαρό χαρακτήρα των κινδύνων που αντιμετωπίζουν όλοι οι τομείς. Με τον τρόπο αυτό θα διασφαλιστεί ότι η εποπτική αρχή της ΕΕ θα διαθέτει εξ αρχής όλα τα απαραίτητα εργαλεία για την εναρμόνιση των πρακτικών σε ολόκληρη την ΕΕ και για τη διασφάλιση υψηλού επιπέδου εποπτείας σε όλους τους τομείς. Λόγω της πολυπλοκότητας των καθηκόντων και του μεγάλου αριθμού υποχρεωτικών οντοτήτων σε επίπεδο ΕΕ, η εποπτική αρχή ΚΕΧ/ΧΤ μπορεί επίσης να σχεδιαστεί με κλιμακούμενο τρόπο, ώστε να έχει τη δυνατότητα, καθώς εδραιώνει και αποδεικνύει την αποτελεσματικότητά της, να καλύπτει όλους τους (χρηματοπιστωτικούς και μη) τομείς που υπόκεινται σε υποχρεώσεις ΚΕΧ/ΧΤ.

Εναλλακτικά, η εποπτική αρχή της ΕΕ θα μπορούσε να τεθεί απευθείας επικεφαλής του χρηματοπιστωτικού τομέα στο πλαίσιο ενός ολοκληρωμένου συστήματος με την εθνική εποπτική αρχή και να είναι υπεύθυνη για την έμμεση εποπτεία του μη χρηματοπιστωτικού τομέα. Η έμμεση εποπτεία του μη χρηματοπιστωτικού τομέα θα επιτρέπει στον φορέα της ΕΕ να παρεμβαίνει, εφόσον κρίνεται αναγκαίο, για την εξασφάλιση υψηλής ποιότητας εποπτείας του μη χρηματοπιστωτικού τομέα σε ολόκληρη την Ένωση.

Άλλες επιλογές, που συνεπάγονται μικρότερο πεδίο εφαρμογής, θα είχαν ως αποτέλεσμα η εποπτική αρχή της ΕΕ να ασκεί εποπτεία μόνο επί των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, τα οποία αντιπροσωπεύουν το μεγαλύτερο μέρος όλων των χρηματοοικονομικών συναλλαγών. Η συγκέντρωση της εποπτείας στον εν λόγω τομέα θα μπορούσε να επιτευχθεί ευκολότερα διότι ήδη αποτελεί σε μεγάλο βαθμό αντικείμενο ρύθμισης και εποπτείας. Ωστόσο, η επιλογή αυτή θα άφηνε αδύναμους κρίκους στο εποπτικό πλαίσιο της ΕΕ και δεν θα διασφάλιζε ένα αποτελεσματικό σύστημα ΚΕΧ/ΧΤ.

Σε κάθε περίπτωση, η προσέγγιση βάσει κινδύνου όσον αφορά την εποπτεία στον τομέα της ΚΕΧ/ΧΤ, όπως κατοχυρώνεται τόσο στο ενωσιακό δίκαιο όσο και στα διεθνή πρότυπα, απαιτεί τον προσδιορισμό των παραγόντων κινδύνου ΚΕΧ/ΧΤ και την κατανομή των εποπτικών πόρων με βάση τα αποτελέσματα ειδικής εκτίμησης κινδύνου. Η εποπτεία σε επίπεδο ΕΕ πρέπει να αποσκοπεί στην αντιμετώπιση του κινδύνου και στην περαιτέρω ανάπτυξη της εμπειρογνώσεως που έχουν αποκτήσει στο πλαίσιο αυτό οι εθνικές εποπτικές αρχές.

Τέλος, θα μπορούσε επίσης να διερευνηθεί κατά πόσον η εν λόγω εποπτική αρχή θα πρέπει να επιφορτιστεί με ορισμένες αρμοδιότητες παρακολούθησης και στήριξης της εφαρμογής δεσμεύσεων περιουσιακών στοιχείων βάσει των περιοριστικών μέτρων της ΕΕ (κυρώσεις) σε όλα τα κράτη μέλη. Παρά το εύρος των ενδεχόμενων διαφορών, όσον αφορά τα εν λόγω καθήκοντα και προκλήσεις, μεταξύ των μέτρων ΚΕΧ/ΧΤ και των περιοριστικών μέτρων, υπάρχουν και ορισμένες κοινές προκλήσεις και συνέργειες οι οποίες κρίνεται σκόπιμο να αξιολογηθούν.

#### *Ποιο όργανο της ΕΕ;*

Το καθήκον διασφάλισης εποπτείας σε επίπεδο ΕΕ μπορεί να ανατεθεί είτε σε υφιστάμενο οργανισμό της ΕΕ, δηλαδή στην ΕΑΤ, είτε σε νέο, ειδικό φορέα.

Η προσφάτως θεσπισθείσα νομοθεσία απαιτεί από την ΕΑΤ να ηγείται, να συντονίζει και να παρακολουθεί τις προσπάθειες για την ενίσχυση των μέτρων ΚΕΧ/ΧΤ σε ολόκληρη την ΕΕ όσον αφορά τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Η ανάθεση στην ΕΑΤ πρόσθετων εποπτικών αρμοδιοτήτων ΚΕΧ/ΧΤ θα είχε σαφή πλεονεκτήματα όσον αφορά τη διασφάλιση της συνέχειας και της ταχείας λειτουργίας. Ωστόσο, η επιλογή αυτή θα απαιτούσε επίσης σημαντική μεταρρύθμιση της ΕΑΤ, καθώς και σημαντική ανάπτυξη γνώσεων και ικανοτήτων στον τομέα της ΚΕΧ/ΧΤ. Η διακυβέρνηση της ΕΑΤ και οι διαδικασίες λήψης αποφάσεων θα έπρεπε να

επανεξεταστούν σε μεγάλο βαθμό προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι αποφάσεις εποπτείας λαμβάνονται πάντοτε με ανεξάρτητο τρόπο, αποκλειστικά προς το συμφέρον της ΕΕ. Επιπλέον, η ΕΑΤ θα έπρεπε να ενισχύσει την ερευνητική ικανότητα και εξουσία της. Λαμβανομένων υπόψη της εντολής και των ικανοτήτων της ΕΑΤ, ενδέχεται να αποδειχθεί προβληματική η διοργάνωση της εποπτείας των υπόχρεων οντοτήτων πέραν του χρηματοπιστωτικού τομέα στο επίπεδο της ΕΑΤ.

Εναλλακτικά, θα μπορούσε να θεσπιστεί ένα νέο, ειδικό ενωσιακό εποπτικό όργανο για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, το οποίο θα είναι αρμόδιο για την εποπτεία των υπόχρεων οντοτήτων τόσο στον χρηματοπιστωτικό όσο και στον μη χρηματοπιστωτικό τομέα. Έτσι θα εξασφαλιστεί η μέγιστη δυνατή ευελιξία όσον αφορά τον σχεδιασμό ενός προσαρμοσμένου από πλευράς οργάνωσης και διακυβέρνησης συστήματος, με απλουστευμένες και ταχείες διαδικασίες λήψης αποφάσεων για την ταχεία αντιμετώπιση των κινδύνων, καθώς και συνέργειες με τον μηχανισμό συντονισμού και υποστήριξης των ΜΧΠ (βλ. επόμενη ενότητα). Μπορεί, ωστόσο, να απαιτηθεί μεγαλύτερο χρονικό διάστημα προτού καταστεί λειτουργικός ένας νέος φορέας, το κόστος θα μπορούσε να είναι σχετικά υψηλότερο, ενώ θα πρέπει να ληφθούν υπόψη και οι κίνδυνοι που σχετίζονται με την εκτέλεση. Ανάλογα με τα καθήκοντα που θα ανατεθούν στον φορέα, θα πρέπει να αποφευχθεί ο κίνδυνος περιττών αλληλεπικαλύψεων ή/και ασυνεπειών με τις εργασίες άλλων εποπτικών αρχών, όπως η ΕΑΤ.

Βασικό στοιχείο που θα ληφθεί υπόψη θα είναι οι δημοσιονομικές επιπτώσεις κάθε επιλογής. Ιδίως στο τρέχον οικονομικό πλαίσιο, πολλά θα μπορούσαν να συνηγορήσουν υπέρ της χρηματοδότησης των εποπτικών δραστηριοτήτων μέσω συνεισφοράς των εποπτευόμενων φορέων του ιδιωτικού τομέα, όπως ισχύει ήδη για διάφορα όργανα της ΕΕ.

Η Επιτροπή θα υποβάλει, το πρώτο τρίμηνο του 2021, προτάσεις για τη συγκρότηση σε επίπεδο ΕΕ εποπτικής αρχής ΚΕΧ/ΧΤ, βάσει ενδεδειγμένης εκτίμησης επιπτώσεων των επιλογών όσον αφορά τις λειτουργίες, το πεδίο εφαρμογής και τη δομή της.

## V. Θέσπιση μηχανισμού συντονισμού και στήριξης για τις ΜΧΠ

Το ισχύον πλαίσιο της ΕΕ απαιτεί από τις υπόχρεες οντότητες να αναφέρουν όλες τις ύποπτες συναλλαγές στις εθνικές ΜΧΠ. Η υποβολή εκθέσεων από τις υπόχρεες οντότητες και τα στοιχεία που παρέχουν οι τελωνειακές αρχές όσον αφορά τα μετρητά αποτελούν τη βάση επί της οποίας οι ΜΧΠ παράγουν χρηματοοικονομικές αναλύσεις, τις οποίες διαβιβάζουν στη συνέχεια στις αρχές επιβολής του νόμου, τις εποπτικές αρχές, τις φορολογικές αρχές ή σε άλλες ΜΧΠ. Οι εν λόγω αναλύσεις χρησιμοποιούνται, για παράδειγμα, από τις αρχές επιβολής του νόμου στο πλαίσιο ποινικών ερευνών. Η στρατηγική ανάλυση των τάσεων και των μοτίβων από τις ΜΧΠ τροφοδοτεί επίσης την καθοδήγηση και την ανάδραση προς τις υπόχρεες οντότητες, για να τις βοηθήσουν να αναγνωρίζουν μοτίβα στους τομείς της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

Διαπιστώθηκαν ορισμένες αδυναμίες όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο οι ΜΧΠ εφαρμόζουν τους κανόνες και συνεργάζονται μεταξύ τους, καθώς και με άλλες αρχές, σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο.

Σε εθνικό επίπεδο, η χρήση υποδειγμάτων για την υποβολή εκθέσεων από τις υπόχρεες οντότητες εξακολουθεί να είναι περιορισμένη, και τα υποδείγματα αυτά συχνά προσαρμόζονται στις ανάγκες συγκεκριμένων επιχειρήσεων (π.χ. τραπεζών). Αρκετές ΜΧΠ δεν διαθέτουν ακόμη τα απαραίτητα εργαλεία πληροφορικής για την αποτελεσματική επεξεργασία και ανάλυση των πληροφοριών.

Οι ΜΧΠ υποχρεούνται να παρέχουν ανάδραση στις υπόχρεες οντότητες όσον αφορά τις εκθέσεις που υποβάλλουν. Ωστόσο, η εν λόγω ανάδραση παραμένει περιορισμένη. Η ανάδραση είναι σχεδόν ανύπαρκτη όταν οι εκθέσεις των υπόχρεων οντοτήτων αφορούν άλλο κράτος μέλος. Αυτή η έλλειψη ανάδρασης στερεί τις υπόχρεες οντότητες από τα εργαλεία που τους είναι αναγκαία για να προσαρμόζουν ή να στοχοθετούν τα προληπτικά μέτρα τους.

Η περιορισμένη ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των ΜΧΠ και άλλων αρμόδιων αρχών προκαλεί μεγάλη ανησυχία εξαιτίας του διασυννοριακού χαρακτήρα μεγάλου μέρους της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Για παράδειγμα, παρά το γεγονός ότι οι τελωνειακές αρχές της ΕΕ παρέχουν, σε τακτική βάση, στις ΜΧΠ δεδομένα που αφορούν τις συναλλαγές σε μετρητά, πολύ σπάνια λαμβάνουν από αυτές ανάδραση, η οποία ωστόσο είναι προϋπόθεση για τη διενέργεια πιο συγκεκριμένης και αποτελεσματικής ανάλυσης επικινδυνότητας.

Οι προκλήσεις όσον αφορά τη λειτουργία και τη φιλοξενία του δικτύου FIU.net — του συστήματος της ΕΕ για την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των ΜΧΠ — απαιτούν επίσης ανάληψη δράσης, διότι πρόκειται για πεπαλαιωμένο εργαλείο ΤΠ το οποίο χρειάζεται σημαντική αναβάθμιση τόσο του λογισμικού όσο και του υλικού του, καθώς και ανάπτυξη νέων λειτουργικών δυνατοτήτων για τη διευκόλυνση της συνεργασίας.

Οι περισσότερες ύποπτες συναλλαγές που αναφέρονται στις ΜΧΠ έχουν διασυνοριακή διάσταση, αλλά η από κοινού ανάλυση παραμένει περιορισμένη. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να λείπουν κάποιοι συνδετικοί κρίκοι για τον εντοπισμό διασυνοριακών υποθέσεων. Είναι ανάγκη να αναπτυχθούν προηγμένες ικανότητες ανάλυσης των πληροφοριών αυτών σε διασυνοριακό πλαίσιο, ιδίως υπό το πρίσμα της ολοένα αυξανόμενης πολυπλοκότητας των υποθέσεων νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

#### *Ρόλος του μηχανισμού συντονισμού και στήριξης σε επίπεδο ΕΕ*

Ένας μηχανισμός συντονισμού και στήριξης των ΜΧΠ σε επίπεδο ΕΕ θα εξαλείψει τις προαναφερθείσες αδυναμίες. Ο μηχανισμός αυτός θα αναλάβει ηγετικό ρόλο στον συντονισμό του έργου των εθνικών ΜΧΠ. Ο ρόλος αυτός θα πρέπει να περιλαμβάνει τον εντοπισμό ύποπτων συναλλαγών διασυνοριακής διάστασης, την από κοινού ανάλυση διασυνοριακών υποθέσεων, τον προσδιορισμό των τάσεων και των παραγόντων που σχετίζονται με την αξιολόγηση των κινδύνων νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας σε εθνικό και υπερεθνικό επίπεδο. Ο μηχανισμός θα πρέπει επίσης, αφενός, να θεσπίζει ή να προτείνει εκτελεστικά μέτρα ή πρότυπα, όπως ορίζουν οι περισσότεροι εναρμονισμένες διατάξεις του εγχειριδίου κανόνων σχετικά με τις υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων των ΜΧΠ και τα χαρακτηριστικά, τις δραστηριότητες, τη συνεργασία, τα υποδείγματα των ΜΧΠ, και, αφετέρου, να προωθεί την επιμόρφωση και την ανάπτυξη ικανοτήτων για τις ΜΧΠ. Ο μηχανισμός συντονισμού και στήριξης σε επίπεδο ΕΕ θα πρέπει επίσης να ενισχύσει τη συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων αρχών (ΜΧΠ, εποπτικές αρχές, αρχές επιβολής του νόμου και τελωνειακές και φορολογικές αρχές), τόσο σε εγχώριο όσο και σε διασυνοριακό επίπεδο, καθώς και με τις ΜΧΠ από χώρες εκτός ΕΕ.

Σκόπιμο θα ήταν να αναπτυχθεί μια κεντρική ικανότητα, βασισμένη σε εργαλεία ΤΠ, η οποία θα εντοπίζει τις ύποπτες διασυνοριακές συναλλαγές και θα διευκολύνει τον προσδιορισμό των τάσεων.

Στο πλαίσιο αυτό, σημαντική είναι επίσης η βιωσιμότητα του FIU.net, το οποίο επί του παρόντος διαχειρίζεται η Ευρωπόλ. Επείγουσα είναι η ανάγκη επενδύσεων για την ανάπτυξη του ώστε να ξεπεραστούν τα τρέχοντα προβλήματα που παρεμποδίζουν την ανταλλαγή πληροφοριών και την αντιστοίχιση των δεδομένων. Λόγω της προγραμματισμένης μεταφοράς της τεχνικής διαχείρισης του συστήματος από την Ευρωπόλ, θα πρέπει να εξευρεθεί κατάλληλη και οικονομικά βιώσιμη λύση. Βραχυπρόθεσμα, η Επιτροπή θα αναλάβει τη διαχείριση του FIU.net προκειμένου να εξασφαλιστεί η συνεχής και απρόσκοπτη λειτουργία του συστήματος<sup>(27)</sup>. Μακροπρόθεσμα, ο μηχανισμός συντονισμού και στήριξης της ΕΕ θα μπορούσε να επιφορτιστεί με τη φιλοξενία του FIU.net ή του διαδόχου του. Θα μπορούσαν να εξεταστούν και άλλες κατάλληλες λύσεις.

#### *Φορέας αρμόδιος για τον μηχανισμό συντονισμού και στήριξης σε επίπεδο ΕΕ*

Ο φορέας που θα αναλάβει το καθήκον της παροχής ενός μηχανισμού στήριξης και συντονισμού για τις ΜΧΠ θα εξαρτηθεί από τον ρόλο που προβλέπεται για τον εν λόγω μηχανισμό.

Λαμβανομένου υπόψη του στόχου να ανατεθεί ένα ρόλος με ευρείες αρμοδιότητες στον εν λόγω μηχανισμό συντονισμού και στήριξης, ώστε να είναι σε θέση να αντιμετωπίζει όλα τα στοιχεία που αναλύθηκαν ανωτέρω, τη διαχείριση του μηχανισμού θα μπορούσε να αναλάβει ένας υφιστάμενος οργανισμός της ΕΕ ή ένας νέος, ειδικός φορέας. Σε περίπτωση που δημιουργηθεί ένας νέος φορέας της ΕΕ για ζητήματα εποπτείας, θα μπορούσε να του ανατεθεί και το καθήκον διαχείρισης του εν λόγω μηχανισμού. Στο πλαίσιο αυτό, αξίζει να σημειωθεί ότι δώδεκα ΜΧΠ στην ΕΕ έχουν επί του παρόντος εποπτικά καθήκοντα τουλάχιστον για τον μη χρηματοπιστωτικό τομέα, ενώ ορισμένες από αυτές έχουν εποπτικά καθήκοντα για όλους τους τομείς.

Επιφορτιζόμενος με πιο περιορισμένα καθήκοντα, ο μηχανισμός συντονισμού και στήριξης θα μπορούσε να αντιμετωπίσει ορισμένες από τις εντοπιθείσες ελλείψεις, αλλά δεν θα αποτελούσε έναν αποτελεσματικό μηχανισμό συντονισμού και στήριξης σε επίπεδο ΕΕ. Υπό τις συνθήκες αυτές, θα μπορούσαν να προβλεφθούν διάφορες επιλογές. Για παράδειγμα, εάν τα καθήκοντα περιοριστούν στην έκδοση σχεδίων ρυθμιστικών προτύπων και κατευθυντήριων γραμμών, αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί με τη μετατροπή της πλατφόρμας ΜΧΠ, η οποία επί του παρόντος αποτελεί άτυπη επιτροπή στο πλαίσιο της Επιτροπής, σε επιτροπή επιτροπολογίας, και με την ανάθεση στην Επιτροπή της δυνατότητας να εγκρίνει τα αποτελέσματα των εργασιών της μέσω πράξεων κατ' εξουσιοδότηση ή εκτελεστικών πράξεων. Εναλλακτική λύση θα μπορούσε να αποτελέσει ένα επίσημο Δίκτυο ΜΧΠ με δική του εντολή και καθήκοντα.

Ανεξάρτητα από το σχήμα που θα προσλάβει ο μηχανισμός συντονισμού και στήριξης, οι διαδικασίες διακυβέρνησης και λήψης αποφάσεων θα πρέπει να είναι αρκούντως ανεξάρτητες και παράλληλα να λειτουργούν ως δίκτυο εθνικών ΜΧΠ με κέντρο την ΕΕ.

Η Επιτροπή θα υποβάλει, το πρώτο τρίμηνο του 2021, προτάσεις για τη θέσπιση μηχανισμού συντονισμού και στήριξης για τις ΜΧΠ σε επίπεδο ΕΕ, βάσει ενδεδειγμένης εκτίμησης επιπτώσεων των επιλογών όσον αφορά τον ρόλο και τη δομή του. Η Επιτροπή θα αναλάβει τη διαχείριση του FIU.net το 4ο τρίμηνο του 2020.

<sup>(27)</sup> Που θα σέβεται δεόντως τον χαρακτήρα των σχετικών πληροφοριών

## VI. Επιβολή των διατάξεων του ποινικού δικαίου και ανταλλαγή πληροφοριών σε ενωσιακό επίπεδο

Διάφορες νομοθετικές πράξεις και θεσμικές ρυθμίσεις διευκολύνουν την επιβολή των διατάξεων του ποινικού δικαίου και την ανταλλαγή πληροφοριών σε επίπεδο ΕΕ.

Με τα πρόσφατα μέτρα που ελήφθησαν εξαλείφθηκαν τα κενά όσον αφορά τον ορισμό και την επιβολή κυρώσεων για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες σε ολόκληρη την ΕΕ και διευκολύνθηκε η δικαστική και αστυνομική συνεργασία <sup>(28)</sup>. Η Επιτροπή θα παρακολουθεί την έγκαιρη μεταφορά και εφαρμογή τους. Η χρήση χρηματοοικονομικών πληροφοριών για σοβαρά αδικήματα έχει επίσης ενισχυθεί με τη χορήγηση στις αρχές επιβολής του νόμου άμεσης πρόσβασης στον κεντρικό μηχανισμό τραπεζικών λογαριασμών, με παράλληλη βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου, των ΜΧΠ και της Ευρωπόλ για τέτοια σοβαρά αδικήματα <sup>(29)</sup>. Τα μέτρα αυτά θα επιταχύνουν τις ποινικές έρευνες και θα επιτρέψουν στις αρχές να καταπολεμήσουν αποτελεσματικότερα το διασυνοριακό έγκλημα. Η διασύνδεση, σε επίπεδο ΕΕ, των κεντρικών μηχανισμών τραπεζικών λογαριασμών θα επιταχύνει την πρόσβαση των αρχών επιβολής του νόμου και των ΜΧΠ σε χρηματοοικονομικές πληροφορίες και θα διευκολύνει τη διασυνοριακή συνεργασία, θα πρέπει δε, σε κάθε περίπτωση, να περιλαμβάνει και τις αρχές επιβολής του νόμου. Η εν λόγω διασύνδεση θα πρέπει να θεωρείται ζήτημα προτεραιότητας.

Έχουν θεσπιστεί κρίσιμα πρότυπα για την ανάκτηση των προϊόντων εγκλήματος <sup>(30)</sup>. Η Επιτροπή θα δημοσιεύσει το 2020 έκθεση η οποία θα παρέχει επισκόπηση του τρόπου εφαρμογής των εν λόγω κανόνων και θα παρουσιάζει τρόπους για τη βελτίωση του ρόλου των υπηρεσιών ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων. Τα νέα μέτρα που θα ισχύσουν από τον Δεκέμβριο του 2020 <sup>(31)</sup> θα διευκολύνουν τη διασυνοριακή ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων και θα καταστήσουν ταχύτερη και απλούστερη τη δέσμευση και τη δήμευση περιουσιακών στοιχείων που προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες σε όλη την ΕΕ.

Ταυτόχρονα, καίρια σημασία έχει επίσης η οικοδόμηση σε επίπεδο ΕΕ ικανότητας για τη διερεύνηση και τη δίωξη του οικονομικού εγκλήματος.

Η Ευρωπόλ έχει εντείνει τις προσπάθειές της για την αντιμετώπιση του οικονομικού και χρηματοοικονομικού εγκλήματος με το νέο Ευρωπαϊκό Κέντρο Οικονομικού και Χρηματοοικονομικού Εγκλήματος (EFECC), το οποίο αναμένεται να λειτουργήσει εντός του 2020. Το EFECC θα συγκεντρώνει όλες τις ικανότητες που αφορούν τις χρηματοοικονομικές πληροφορίες και το οικονομικό έγκλημα σε μια ενιαία οντότητα στο πλαίσιο της Ευρωπόλ, θα καταβάλει δε κάθε δυνατή προσπάθεια για την ενίσχυση της επιχειρησιακής αποτελεσματικότητας, την αύξηση της προβολής των επιχειρήσεων που αναλαμβάνει και τη βελτίωση της διαχείρισης των σχέσεων με τα ενδιαφερόμενα μέρη και των ευκαιριών χρηματοδότησης. Η Επιτροπή υποστηρίζει πλήρως τη δημιουργία του EFECC, θεωρεί δε ότι υπογραμμίζει τη σημασία της χρηματοοικονομικής έρευνας σε όλους τους τομείς εγκληματικότητας που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της Ευρωπόλ.

Η Επιτροπή εκτιμά ότι το EFECC θα μπορούσε να είναι φυσικός ομόλογος του μηχανισμού στήριξης και συντονισμού της ΕΕ για τις ΜΧΠ και ότι οι δύο οντότητες θα μπορούσαν να αναπτύξουν λύσεις για την τόνωση της ανταλλαγής πληροφοριών, ιδίως σε διασυνοριακές υποθέσεις.

Για να βελτιωθεί η διερεύνηση και η δίωξη υποθέσεων νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες σε ολόκληρη την ΕΕ, η Επιτροπή χρηματοδοτεί <sup>(32)</sup> το επιχειρησιακό δίκτυο κατά της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (AMON), το οποίο λειτουργεί ως σύνδεσμος των σχετικών αρχών επιβολής του νόμου. Το δίκτυο διευκολύνει τις διασυνοριακές χρηματοοικονομικές έρευνες και έχει παγκόσμια εμβέλεια. Το έργο του θα πρέπει να ενισχυθεί και να προωθηθεί, ενώ το δίκτυο θα πρέπει να διαθέτει επιχειρησιακό προϋπολογισμό για τη στήριξη συγκεκριμένων υποθέσεων. Όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ θα πρέπει να προσχωρήσουν στο δίκτυο. Επιπλέον, τα κράτη μέλη θα πρέπει να συνεχίσουν να χρησιμοποιούν τη στήριξη της Eurojust, ούτως ώστε να διευκολύνεται η διασυνοριακή συνεργασία για την υποστήριξη των διώξεων στο πλαίσιο της καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Τέλος, η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, η οποία πρόκειται να αναλάβει δραστηριότητες στα τέλη του 2020, θα είναι αρμόδια για τη διερεύνηση και τη δίωξη αδικημάτων νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες που συνδέονται με εγκλήματα εις βάρος του προϋπολογισμού της ΕΕ.

Εξακολουθεί να υπάρχει περιθώριο για την ενίσχυση και την προώθηση της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ όλων των αρμόδιων αρχών (ΜΧΠ, εποπτικές αρχές, αρχές επιβολής του νόμου και τελωνειακές και φορολογικές αρχές), τόσο εντός όσο και εκτός των συνόρων.

Στο πλαίσιο της καλύτερης αξιοποίησης των χρηματοοικονομικών πληροφοριών, θα πρέπει να ενθαρρυνθεί, στο μέτρο του δυνατού, ο ρόλος των συμπράξεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα (ΣΔΙΤ), καθώς, σε ορισμένες περιπτώσεις, η φύση των πληροφοριών μπορεί να περιορίσει την ανταλλαγή τους η οποία πρέπει να συμμορφώνεται με τη νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων. Στο πλαίσιο των ΣΔΙΤ ανταλλάσσονται πληροφορίες μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου, των ΜΧΠ και του ιδιωτικού τομέα. Οι ΣΔΙΤ μπορούν να λάβουν διάφορες μορφές. Ορισμένες περιορίζονται στη διαβίβαση πληροφοριών σχετικά με τις τυπολογίες και τις τάσεις από τις ΜΧΠ και τις αρχές επιβολής του νόμου προς υπόχρεες οντότητες. Άλλες μορφές συμπράξεων

<sup>(28)</sup> Βλ. υποσημείωση 9

<sup>(29)</sup> Βλ. υποσημείωση 8

<sup>(30)</sup> Οδηγία 2014/42/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 3ης Απριλίου 2014, σχετικά με τη δέσμευση και τη δήμευση οργάνων και προϊόντων εγκλήματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ L 127 της 29.4.2014, σ. 39).

<sup>(31)</sup> Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1805 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Νοεμβρίου 2018, σχετικά με την αμοιβαία αναγνώριση των αποφάσεων δέσμευσης και των αποφάσεων δήμευσης (ΕΕ L 303 της 28.11.2018, σ. 1).

<sup>(32)</sup> TEA-Αστυνομική συνεργασία.

περιλαμβάνουν τη διαβίβαση επιχειρησιακών πληροφοριών σχετικά με τους υπόπτους, οι οποίοι προκύπτουν από τις πληροφορίες, από τις αρχές επιβολής του νόμου προς υπόχρεες οντότητες με σκοπό την παρακολούθηση των συναλλαγών των εν λόγω υπόπτων. Κάθε ανταλλαγή πληροφοριών που περιλαμβάνει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να συμμορφώνεται πλήρως με τη νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων και να σέβεται τις εντολές των εμπλεκόμενων αρχών.

Το ισχύον πλαίσιο ΚΕΧ/ΧΤ της ΕΕ απαιτεί ήδη από τις ΜΧΠ να ανταλλάσσουν τυπολογίες και τάσεις με τον ιδιωτικό τομέα. Η υποχρέωση αυτή θα μπορούσε να αποσαφηνιστεί και να ενισχυθεί, στο πλαίσιο της διευκόλυνσης ορισμένων μορφών ΣΔΙΤ και της βελτίωσης της ανταλλαγής πληροφοριών. Παράλληλα, λόγω διαφορών στα νομικά πλαίσια και τις πρακτικές ρυθμίσεις στα κράτη μέλη, η Επιτροπή κρίνει απαραίτητο να υπάρχουν κατευθυντήριες γραμμές και να ανταλλάσσονται ορθές πρακτικές για τις ΣΔΙΤ σε σχέση, ιδίως, με τους αντιμονοπωλιακούς κανόνες, τις διασφαλίσεις και τους περιορισμούς όσον αφορά την προστασία των δεδομένων και τις εγγυήσεις για τα θεμελιώδη δικαιώματα.

Η Επιτροπή θα εκδώσει κατευθυντήριες γραμμές για τις ΣΔΙΤ έως το πρώτο τρίμηνο του 2021. Όσον αφορά τις πτυχές προστασίας των δεδομένων των ΣΔΙΤ, η Επιτροπή θα εξετάσει το ενδεχόμενο να ζητήσει την έκδοση γνώμης από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων (ΕΣΠΔ). Θα εξεταστούν επιλογές για την ενίσχυση του δικτύου AMON και για την ενίσχυση της εγγύτητας και της διασυννοριακής ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ όλων των αρμόδιων αρχών.

## VII. Ενίσχυση της διεθνούς διάστασης του πλαισίου ΚΕΧ/ΧΤ

Η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και η χρηματοδότηση της τρομοκρατίας αποτελούν παγκόσμιες απειλές, τις οποίες η ΕΕ είναι αποφασισμένη να καταπολεμήσει σε συνεργασία με τους διεθνείς εταίρους της. Ως παγκόσμιος φορέας καθορισμού προτύπων, η FATF έχει ηγηθεί της καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας σε παγκόσμιο επίπεδο. Η Επιτροπή συμβάλλει ενεργά στις εργασίες της FATF και παραμένει προσηλωμένη στην εφαρμογή των προτύπων της FATF και στην προώθηση της συμμόρφωσης σε παγκόσμιο επίπεδο. Παρά ταύτα, η νέα, ολοκληρωμένη προσέγγιση ΚΕΧ/ΧΤ που χρειάζεται η ΕΕ απαιτεί ισχυρότερο ρόλο για την ΕΕ όσον αφορά τον καθορισμό των εν λόγω διεθνών προτύπων.

Η Επιτροπή ενέκρινε, εξ ονόματος της ΕΕ, τη νέα εντολή της FATF<sup>(33)</sup> και προτίθεται να διαδραματίσει εξέχοντα ρόλο στην ενίσχυση των παγκόσμιων προτύπων και την αναβάθμισή τους σε επίπεδο ανάλογο με εκείνο των προτύπων της ΕΕ σε βασικούς τομείς. Ενδεικτικά αναφέρεται η διαφάνεια του πραγματικού δικαιούχου, όπου η ΕΕ έχει υιοθετήσει μια φιλόδοξη προσέγγιση για την αντιμετώπιση των κινδύνων που ενέχουν οι αδιαφανείς δομές. Ομοίως, η Επιτροπή θα στηρίξει ενεργά τις προσπάθειες για την αντιμετώπιση νέων και αναδυόμενων κινδύνων σε παγκόσμιο επίπεδο. Για την επίτευξη αυτού του στόχου, είναι σημαντική η τήρηση, από την ΕΕ, ενιαίας στάσης στη FATF. Αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί με την ανάθεση, στην Επιτροπή, του καθηκοντος της εκπροσώπησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη FATF, σύμφωνα με τις διατάξεις της Συνθήκης. Ως πρώτο βήμα, θα πρέπει να δημιουργηθεί ένας ενισχυμένος μηχανισμός συντονισμού μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών, ώστε οι εκπρόσωποι της ΕΕ να εκφράζουν συντονισμένες θέσεις σε επίπεδο FATF.

Οι αμοιβαίες αξιολογήσεις που διενεργούνται από τη FATF συμβάλλουν στην παγκόσμια συμμόρφωση με τα διεθνή πρότυπα, δεδομένου ότι η πίεση των ομοτίμων παραμένει βασική κινητήρια δύναμη αλλαγής. Μέχρι στιγμής, οι αξιολογήσεις των πλαισίων ΚΕΧ/ΧΤ των κρατών μελών δεν έχουν λάβει επαρκώς υπόψη τον υπερεθνικό χαρακτήρα των ενωσιακών κανόνων. Το ζήτημα αυτό θα προσλάβει μεγαλύτερη σημασία εάν εισαχθούν νέες δομές, όπως η εποπτεία στον τομέα της ΚΕΧ/ΧΤ σε επίπεδο ΕΕ και ο μηχανισμός συντονισμού και στήριξης των ΜΧΠ. Στόχος της Επιτροπής είναι να διασφαλίσει ότι, κατά την εφαρμογή των προτύπων σε επίπεδο ΕΕ, τα πρότυπα αυτά αξιολογούνται με ενιαίο τρόπο. Στο πλαίσιο αυτό, θα μπορούσε επίσης να εξεταστεί το ενδεχόμενο αξιολόγησης των κανόνων της ΕΕ από τη FATF σε επίπεδο ΕΕ.

Η Επιτροπή πρέπει επίσης να συνεχίσει να εφαρμόζει αυτόνομη πολιτική έναντι των τρίτων χωρών για την προστασία του χρηματοπιστωτικού συστήματος της ΕΕ. Οι υπόχρεες οντότητες πρέπει να λαμβάνουν μέτρα μετριασμού των επιπτώσεων βάσει γεωγραφικών και άλλων σχετικών παραγόντων κινδύνου. Απαιτείται επίσης να επιδεικνύουν αυξημένη επαγρύπνηση στην περίπτωση συναλλαγών ή επιχειρηματικών σχέσεων στις οποίες εμπλέκονται χώρες με στρατηγικές ανεπάρκειες στα οικεία πλαίσια ΚΕΧ/ΧΤ. Σύμφωνα με την 5η οδηγία AMLD, η Επιτροπή οφείλει να αναπτύξει αυτόνομη ικανότητα για τον εντοπισμό χωρών που παρουσιάζουν τέτοιου είδους στρατηγικές ανεπάρκειες<sup>(34)</sup>.

<sup>(33)</sup> Εγκρίθηκε από τους υπουργούς και τους εκπροσώπους της Ομάδας Χρηματοοικονομικής Δράσης στις 12 Απριλίου 2019

<sup>(34)</sup> Βλ. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1581497419034&uri=CELEX:02016R1675-20181022>

Η Επιτροπή θα προσδιορίσει τις χώρες που συνιστούν ειδική απειλή για το χρηματοπιστωτικό σύστημα της Ένωσης με τη χρήση αυτόνομης μεθοδολογίας που θα λαμβάνει δέοντως υπόψη τη συνέργεια με τη διαδικασία κατάρτισης καταλόγου της FATF, με ενισχυμένο διάλογο με τρίτες χώρες σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ) και σε στενή διαβούλευση με τους εμπειρογνώμονες των κρατών μελών. Με βάση την αναθεωρημένη μεθοδολογία <sup>(35)</sup>, η οποία δημοσιεύεται ταυτόχρονα με το παρόν σχέδιο δράσης, η διαδικασία αυτή θα περιλαμβάνει τη συνεργασία της Επιτροπής, από κοινού με την ΕΥΕΔ, με τρίτες χώρες στις οποίες εντοπίζονται ελλείψεις σε προκαταρκτικό στάδιο, με σκοπό την εκπόνηση, όπου είναι δυνατόν, σχεδίου δράσης για την αντιμετώπιση των εν λόγω προβλημάτων. Έπειτα από μια περίοδο παρατήρησης, η Επιτροπή θα αξιολογήσει την πρόοδο στην εφαρμογή των εν λόγω δεσμεύσεων προκειμένου να ολοκληρώσει τις αξιολογήσεις της.

Ο ενωσιακός κατάλογος τρίτων χωρών υψηλού κινδύνου αποτελεί βασικό εργαλείο για τις υπόχρεες οντότητες και τις δημόσιες αρχές, αλλά ενδέχεται να έχει επιπτώσεις και εκτός του πλαισίου ΚΕΧ/ΧΤ. Η Επιτροπή δεσμεύεται να παρακολουθεί κατά πόσον ο εν λόγω κατάλογος επηρεάζει τις αποφάσεις ισοδυναμίας <sup>(36)</sup> και να διασφαλίζει την εφαρμογή επαρκών διασφαλίσεων όσον αφορά τα χρηματοδοτικά μέσα σύμφωνα με το άρθρο 155 του δημοσιονομικού κανονισμού <sup>(37)</sup>.

Η πείρα που αποκτήθηκε από τη διαδικασία κατάρτισης καταλόγου της ΕΕ και τον καθορισμό νέων λειτουργιών ΚΕΧ/ΧΤ σε επίπεδο ΕΕ ενδέχεται να οδηγήσουν σε επανεξέταση της προσέγγισης έναντι των κινδύνων που ενέχουν οι τρίτες χώρες. Ως μέλος της FATF, η Επιτροπή θα πρέπει να συνεχίσει να λαμβάνει υπόψη την έκκληση της FATF για ανάληψη δράσης με σκοπό την αντιμετώπιση των κινδύνων που ενέχουν τρίτες χώρες — και να διατηρήσει επίσης την ικανότητα να εφαρμόζει τα κατάλληλα μέτρα ανεξάρτητα από την έκκληση της FATF, όπως ορίζουν τα διεθνή πρότυπα. Στο πλαίσιο αυτό, μια εποπτική αρχή σε επίπεδο ΕΕ θα μπορούσε επίσης να συμβάλει στον μετριασμό των κινδύνων που προέρχονται από τρίτες χώρες, με την ανάπτυξη κατάλληλων μέτρων μετριασμού των κινδύνων για τις υπόχρεες οντότητες ανάλογα με το είδος και τη σοβαρότητα των ελλείψεων. Για τον σκοπό αυτό απαιτείται μεταξύ άλλων η ανάπτυξη λεπτομερέστερων μέτρων με βάση τον κίνδυνο για την αντιμετώπιση των κινδύνων που ενέχει το πλαίσιο ΚΕΧ/ΧΤ σε άλλες περιοχές δικαιοδοσίας. Η εν λόγω διαδικασία θα μπορούσε επίσης να συμπληρωθεί με μια προσέγγιση βάσει των συναλλαγών, δεδομένου ότι καμία δικαιοδοσία δεν είναι απρόσβλητη από τους αναδυόμενους κινδύνους ΚΕΧ/ΧΤ. Ομοίως, μια λειτουργία συντονισμού και στήριξης των ΜΧΠ θα μπορούσε να παρέχει πολύτιμες πληροφορίες για τον εντοπισμό των νέων τάσεων και των κινδύνων που ενέχουν οι τρίτες χώρες, καθώς και πιθανών προβλημάτων στο πλαίσιο της διεθνούς συνεργασίας.

Στο πλαίσιο της δέσμης μέτρων για τη διαχείριση των εξωτερικών κινδύνων, η Επιτροπή αναπτύσσει τεχνική διευκόλυνση <sup>(38)</sup> για την παροχή τεχνικής συνδρομής σε τρίτες χώρες με σκοπό την αύξηση της ικανότητάς τους και την αντιμετώπιση των αδυναμιών στα οικεία εθνικά πλαίσια ΚΕΧ/ΧΤ. Η ΕΕ, ως ένας από τους σημαντικότερους διεθνείς χορηγούς στον τομέα αυτό, και βασιζόμενη στο εκτεταμένο διπλωματικό της δίκτυο, θα χρησιμοποιήσει αυτή την ικανότητα για να ενισχύσει τους φραγμούς έναντι της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας παγκοσμίως. Η εμπορική πολιτική συμβάλλει επίσης στην ανάπτυξη επαρκών διασφαλίσεων όσον αφορά τις επενδύσεις <sup>(39)</sup> και τις εμπορικές ροές. Η Επιτροπή θα ζητήσει από τους εμπορικούς εταίρους της ΕΕ να αναλάβουν δεσμεύσεις για την εφαρμογή μέτρων ΚΕΧ/ΧΤ και θα διατηρήσει ένα περιθώριο κανονιστικών ρυθμίσεων για να μπορεί να αναλάβει δράση σε περίπτωση εμφάνισης κινδύνων που άπτονται της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας οι οποίοι θα απειλήσουν το χρηματοπιστωτικό σύστημα της ΕΕ.

Μια νέα μεθοδολογία για την αξιολόγηση των τρίτων χωρών υψηλού κινδύνου δημοσιεύεται μαζί με το παρόν σχέδιο δράσης. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να συνεργάζεται με τα κράτη μέλη και θα εντείνει τη συμμετοχή της στη FATF ώστε η ΕΕ να διαδραματίσει ισχυρότερο ρόλο σε παγκόσμιο επίπεδο.

### VIII. Η μελλοντική πορεία: Χάρτης πορείας

Όπως περιγράφεται λεπτομερώς στο παρόν σχέδιο δράσης, η Επιτροπή θα προτείνει διάφορα μέτρα για την ενίσχυση του πλαισίου ΚΕΧ/ΧΤ. Θα διενεργηθεί εκτίμηση επιπτώσεων, συμπεριλαμβανομένων των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ιδίως του δικαιώματος για προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, για την αξιολόγηση των διαφόρων επιλογών όσον αφορά τις νομοθετικές αλλαγές:

<sup>(35)</sup> SWD(2020)99

<sup>(36)</sup> Βλ. COM(2019) 349 final της 29.7.2019

<sup>(37)</sup> Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιουλίου 2018, σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης (ΕΕ L 193 της 30.7.2018, σ. 1).

<sup>(38)</sup> Παγκόσμια διευκόλυνση της ΕΕ για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας

<sup>(39)</sup> Κανονισμός (ΕΕ) 2019/452 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Μαρτίου 2019, για τη θέσπιση πλαισίου για τον έλεγχο των άμεσων ξένων επενδύσεων στην Ένωση (ΕΕ L 79I της 21.3.2019, σ. 1).

| Ενέργεια                                                           | Μέσα                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Χρονοδιάγραμμα                                                                                        |
|--------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Αποτελεσματική εφαρμογή του υφιστάμενου πλαισίου ΚΕΧ/ΧΤ της ΕΕ     | Παράβαση/δικαστικές διαδικασίες<br>Μελέτη σχετικά με την εφαρμογή της 4ης οδηγίας AMLD<br>3η έκθεση υπερεθνικής εκτίμησης των κινδύνων<br>Εργασίες για τη διασύνδεση των μητρώων πραγματικών δικαιούχων<br>Συστάσεις ανά χώρα/Ευρωπαϊκό Εξάμηνο<br>Τρέχουσες εργασίες της EAT                                                                                                                                         | Όλα τα εν εξελίξει μέτρα                                                                              |
| Ενίσχυση και ανάπτυξη του ενιαίου εγχωριδίου κανόνων ΚΕΧ/ΧΤ της ΕΕ | Νομοθετική πρόταση:<br>— προσδιορισμός τομέων που θα αποτελέσουν αντικείμενο κανονισμού παράλληλα με τροποποιημένη οδηγία<br>— καθορισμός νέων τομέων προς ρύθμιση σε επίπεδο ΕΕ<br>— καθορισμός των τροποποιήσεων που είναι αναγκαίες σε σχέση με άλλες ισχύουσες νομοθετικές πράξεις                                                                                                                                | 1ο τρίμηνο 2021                                                                                       |
| Επίτευξη εποπτείας στον τομέα της ΚΕΧ/ΧΤ σε επίπεδο ΕΕ             | Νομοθετική πρόταση                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 1ο τρίμηνο 2021                                                                                       |
| Θέσπιση μηχανισμού στήριξης και συντονισμού για τις ΜΧΠ            | Νομοθετική πρόταση<br>Μεταβίβαση της τεχνικής διαχείρισης του δικτύου FIU.net στην Επιτροπή                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | 1ο τρίμηνο 2021<br>4ο τρίμηνο 2020                                                                    |
| Επιβολή του ποινικού δικαίου και ανταλλαγή πληροφοριών             | Σύσταση του EFECC<br>Καθοδήγηση σχετικά με τις ΣΔΙΤ και ενδεχόμενη γνωμοδότηση του ΕΣΠΑ σχετικά με τις πτυχές προστασίας των δεδομένων<br>Παρακολούθηση της μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο και της εφαρμογής των οδηγιών που αφορούν θέματα ποινικού δικαίου και τη συνεργασία για επιβολή του νόμου<br>Επιλογές για την ενίσχυση της εσωτερικής και διασυνοριακής ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ όλων των αρμόδιων αρχών | 2ο τρίμηνο 2020<br>1ο τρίμηνο 2021                                                                    |
| Ενίσχυση της διεθνούς διάστασης                                    | Αναλυτική μεθοδολογία της Επιτροπής για τον προσδιορισμό των τρίτων χωρών υψηλού κινδύνου<br>Κατ' εξουσιοδότηση πράξεις                                                                                                                                                                                                                                                                                               | 1ο τρίμηνο 2020<br><br>Κατά περίπτωση (προσωρινός προγραμματισμός για το 2020: 2ο, 3ο και 4ο τρίμηνο) |

Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για τις απόψεις που διατύπωσαν τα ενδιαφερόμενα μέρη σχετικά με τη μελλοντική πορεία που εκτίθεται στο παρόν σχέδιο δράσης και απευθύνει πρόσκληση για υποβολή παρατηρήσεων, έως τις 29 Ιουλίου 2020, μέσω του ερωτηματολογίου που είναι διαθέσιμο στην πύλη «Πείτε την άποψή σας».